

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA.
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 77

16 Octombrie 1941

Anul 104

De ce oare ?

de V. Branisce

Pe zi ce trece ne sosesc tot mai multe și mai multe îndemnuri și încurajări, venite dela cititori. Au fost chiar date care ne-au copleșit. Vorbesc de finele lunii Septembrie. Intelectuali distinși, țărani cu mâna bătătorită de munca aspră a câmpului, ostași, plecați să desrobească granițe sfinte, s'au înfrățit în același elan, au simțit aceeași solidaritate frățească să nu ne lase singuri pe drumul pe care am pornit.

De ce oare ?

Din ce cauză au vrut să fie alături de noi în aceste ceasuri ?

Ce l-a îndemnat pe țăranul N. Tomescu din Boghicea județului Roman să adreseze calde cuvinte de îmbărbătare pentru ca : „să trăiască scumpa și draga noastră Gazeta Transilvaniei, spre binele și fericirea patriei și neamului” și pe lângă vorbe să ne trimeată : „mica sumă de 50 lei, abonamentul pe 3 luni la Gazeta care mi-e dragă, aș fi trimes pe un an întreg odată, dar nu am bani, căci eu sunt sărac...”

In fața frământărilor uriașe, prin care trece sufletul românesc de astăzi, mai unit în aspirații ca ori când, bătrâna gazetă a lui Gh. Barițiu ia iarăși drumul Moldovei ospitaliere întocmai ca acum un secol, când „Gazeta Transilvaniei” era nelipsită din casele boierilor moldoveni.

De astă dată ea pătrunde în lumea satelor.

Ea își face drum în inima Moldovei, care acum un sfert de veac și-a trimes pe cei mai buni fii să cadă pentru apărarea Brașovului.

In tranșea morții dela Bartolomeu stau de strajă morminte fără nume de ofițeri și soldați anonimi, înșiruiți ca 'n ziua bătăliei.

Ei au căzut pentru ca țara să se întregască, pentru ca neamul întreg să fie nedespărțit.

Și a fost scris în cartea veșniciei ca jertfa lor să nu fie cea de pe urmă.

La răsărit, cruci de lemn verde arată mersul dreptelor noastre hotare.

Mituri și realități

de I. Bozdog

Minunate și adânc pilduitoare rămân învățămintele omenirii scoase din momentele tragicelor încercări prin care i-a fost dat să treacă.

Noi, urmașii lor, care văslim printre aceleași primejdii și încercări ale sortii, doar cu nume și mijloace schimbate și potrivite vremurilor de astăzi — găsim suficientă hrană în grăunțele de înțelepciune agonisite prin pățaniile lor și lăsate nouă îndreptare sufletești pentru vremuri de cumpănă.

Nimeni nu crede și n'a crezut niciun neam în miturile greco-romane și totuși ele au trecut la toate neamurile prin spiritualitatea romană transformându-și înțelesul.

Așa s'au transformat multe mituri în basme, proverbe și învățături, care au înmulțit comoara noastră spirituală.

Pe coasta sudică a Siciliei — aproape de portul Messina — într'o strămoare formată din colțuri și stânci găunoase dăinuia un vârtej faimos și aținea calea corăbierilor. El există și astăzi și e numit de Italiani Calofaro. Potolit și aproape de nesimțit la suprafață, el oscilează dinspre Nord-Est spre Sud-Est și devine primejdios numai când se 'ntălnesc deasupra lui curenții Nordului și Sudului.

Spre țărnu nordvestic învecinat cu acest vârtej e situată Scylla la o mică distanță. Iar Scylla e un monstru cu 10 capete și 12 picioare.

E fata sălbatecă a unui craiu, spune legenda, prefăcută în monstru fioros, un fel de balaur, care se ridică pe furie și mănâncă în peșterile ei găunoase, dar frumos împodobite pe nenorocitul corăbier, care vrea să incunjure vârtejul. Dintre soții lui Ulysse cel vestit a prins și a sfășiat pe șase tovarăși.

Din acest mit a ieșit vorba „Cine vrea să scape de Charybde se izbește de Scylla”. Într'o zi însă — continuă mitul — s'a ridicat un voinic și înfruntând

primejdiile a retezat toate 10 capetele monstrului și i-a tăiat picioarele de caracatiță.

Mitul nu interesează, doar potrivirile la vremuri și la neamuri ne ademenește. Neamul nostru, zămislit în veacuri îndepărtate, a fost așezat de soartă în preajma trecătorilor omenirii dinspre un continent spre altul. Paznic credincios al sărăciei și nevoilor sale el a văslit potolit și cumpătat printre toate cumplitele vifore ale istoriei. Sfășiat și sdrențuit din toate părțile, s'a ferit cuminte și a răzbătut prin cumpăna istoriei aproape două mii de ani.

Situația lui geografică este un Calofaro al istoriei omenirii. Și mulți din fiii lui cei mai buni au fost atrași în curse și nimiciți.

Mai nou, când cu un an în urmă, vijelia puternică dela Nord a izbit în nava noastră și ne-a sfășiat pânzele și laturile corabiei, ne-am cumpănit din greu și vrând să ne ferim de prăpădul innecului, am văslit neatentși.

O cincime a fraților împreună cu văslitorii au ajuns în ghiarele lacomelor Charybde și multe mii din tovarăși au fost puștiiți.

De vijelia dela Nord am scăpat norocoși și frații căzuți în valurile murdare i-am ridicat, furtuna iscată dinspre Răsărit s'a potolit.

Făt-Frumosul basmului românesc s'a ridicat oțelit și a izbit încrunțat spre Răsărit. El este plin de putere și curaj. Cărmaciul îl are cu sine.

**FRATE ARDELENE,
Imprumutul se numește al
REÎTREGIRII
Ajută, cu banul tău, să ne
facem țara cum a fost !**

Foiletonul „GAZETEI TRANSILVANIEI”

Frunza ce-o călcam aseară

Frunza ce-o călcam aseară
Ne-a umbrit frumos o vară,
Ne-a umbrit și ne-a doințit
Până ce s'a vestejit.

Coardă roasă de rugină
N'a vrut creanga s'o mai țină
Și 'ntr'o zi nepăsătoare,
Mi-a svârțit-o la picioare.

Vântul ce se legănese
In hamacu-i de mătase,
Mi-a luat-o pe aripă
Și s'a dus cu ea în pripă.

Du-te frunză liniștită
Că chemarea ți-e 'mplinită,
Iar în drumul spre mormânt
Te privesc din geam și-ți cânt.

Ecat. Pitiș

Din carnetul unui pribeag Școala primară din America

de Ananla Boldor

Astfel mai ales în cursul superior, unde această procedură nu e justificată din punct de vedere didactic, materialul de învățământ neapărat necesar pentru formarea unei baze culturale solide, e înlocuit cu materialul utilitar modern, chemat a-l face gata, în cel mai scurt timp, pentru câștigarea pâinii, pentru îndeplinirea unei slujbe în cutare centru comercial ori industrial, fără a a mai ținea socoteală dacă educațiunea e terminată sau nu. În felul acesta simțul utilitarist, simțul industrial și comercial e dus la exces și atotputernicul „Dolar” dictează ținta și mijloacele educațiunii și învățământului.

În scopul de a face pentru elevi învățământul cât mai plăcut și mai

ușor, metodele de predare se schimbă cu repezeală uimitoare. În școala americană ai impresia că sunt atâtea metode câte școale, ba câți învățători și profesori sunt. Nicio prea excesivă libertate în alegerea metodelor nu o găsec ducătoare la scop, căci atunci ce rost ar mai avea experiența și regulile stabilite în această direcție. De prezent în școlile americane predomină metoda directă, prin conversație sau așa zisa *metodă preceptorială*. Metoda preceptorială, care tinde a ' da lucrul gata, ușor fără a mai cere sforțări din partea copilului, deși o găsec potrivită pentru clasele inferioare, nu o găsec practică pentru cele superioare și liceu-

— Continuare în pagina 3-a —

INSTANTANE

Iarnă

Iat-o iar la noi. Mi-aduc aminte cum mă bucuram ca copil când trezindu-mă dimineața vedeam acoperișurile caselor albe. Nu mai avea mama nevoie să-și repete rugămintea de câte zece ori până să mă urnească din pat. Într-o clipă eram sus și afară. Simțeam o plăcere nebună, să adun în mâni prima zăpadă, s'o văd cum se topește și se prălinge încet printre degetele mele de copil. Da, așa se prelingea zăpada, așa se topeau iernile în mâna mea, în ochii mei și în văpaia înținerii mele de-atunci. Și după fiecare iarnă venea primăvara cu și mai multe bucurii. Acum? Acum o înțeleg pe mama pentru ce nu se bucura și ea ca mine, de ce nu sărea la cădere și nu cânta, cum făcea eu la vederea întâilor fulgi de zăpadă. Abia acum o înțeleg de ce cădea pe gânduri.

Iarnă, cine te mai iubește pe tine azi și te-a iubit întotdeauna, cine altul decât copiii? Omul, la inima căruia bate toamna târziu, se îngrozește și de venirea ta, cum se îngrozește de cea neiertătoare iarnă a vieții; ce-i cerne omătul pe creștet și lasă crivățul să sufle în candela nădejdlor lui ca să-i o stângă.

Eu te urăsc iarnă pentru asemănarea ta cu cel care-mi ucide în faptul seriei visul țesut dimineața, acela care a veștejit în sufletul meu atâtea flori frumoase. Și te urăsc pentru că mi înșeli dându-mi senzația primăverii, când prinzi buchete albe de crengile caisului mort și zugrăvești pe geamul omului sărac flori fantastice, flori ce nu cresc pe pământul nostru.

Te urăsc și te blestem, iarnă nemiloasă, pentru că înținzi giulgiul rece, cu aceeași nepăsare, peste o lespede de piatră ca și peste un boboc de trandafir. Știu că în curând îl vei întinde și asupra mea.

Ecat. Pittiş

Citiți cel mai vechiu ziar Gazeta Transilvaniei

Elevul prea capătă totul de-a gata, fără a face eforturi și deprindere pentru învingerea greutăților cu puterile proprii. Cu învățământul e ca și cu diferitele alimente. O mâncare mărunțită gata, luată în gură și înghițită repede, spălată cu un pahar de apă și distribuită și trecută priu stomac, nu e atât de sănătoasă și folositoare organismului, ca o mâncare bine amestecată cu salivă și cu sucul gastric, care distribuie și asimilează mai eficace alimentele. Așa e și în instrucțiune, învățământul trebuie făcut interesant și plăcut, dar în același timp să i-se dea prilej elevului ca el prin muncă proprie, prin oarecare efort să-l amestece cu saliva și sucul gastric al percepțiilor, al trudei și muncii sale intelectuale și fizice.

În școala americană, — înțeleg clasele superioare și liceul, — prea puțină independență i se dă muncii

Din cuvântarea directorului Dragoș Navrea la deschiderea cursurilor liceului „A. Bârseanu“

Anul acesta școlar îl redeschidem în împrejurări deosebite de cele din anul trecut. Anul trecut pornisem la drum copleșiți de durerea cauzată prin sfârșirea vremelnică a trupului Țării. Anul acesta ne avântăm într-o atmosferă de entuziasm, isvorită din zorii zilei de 22 Iunie, când a răsunat scurt și fulgerător ordinul Conducătorului: „Treceți Prutul!“ Această zi sfântă în istoria noastră a deslățuit tot elanul vijelios al bravei noastre oștiri, care prin jertfele multor vieți ne-a asigurat biruința prin care s'a reparat o nedreptate și s'a șters o umilință, pe care poporul nostru n'o merita. Prin sângele eroilor căzuți se spală amintirea capului plecat, și se cimentează marea operă pentru reintregirea granițelor neamului nostru.

Soldatul român din toate timpurile a luptat cu o bravură fără seamăn, pentru apărarea gliei strămoșești. Numai așa ne-am putut dobândi independența și unitatea națională. În ostașii noștri au renăscut azi toți eroii, din toate timpurile, căci și ei au luptat cu aceeași vitejie pentru idealul național și pentru desrobirea celor două provincii strămoșești cutropite de tirania bolșevică.

Basarabia și Bucovina de Nord au fost încă odată eliberate, de data aceasta decât totdeauna. Robia lor n'a durat decât un an, dar a fost un an lung, plin de suferințe, cum nu s'a putut închipui.

Ce s'ar fi ales de frații noștri, dacă acțiunea de desrobire întreprinsă de Conducătorul nostru, Mareșalul Antonescu, ar fi întârziat încă? Ce s'ar fi ales de copiii fraților noștri, ajunși sub stăpânirea anticreștină a bolșevicilor, care nu mai admitea să se vorbească acestor copii despre cele mai curate sentimente omenești?

Ingenunchiem cu evlavie în fața mormintelor presărate în întreg pământul Bucovinei. al Basarabiei dărobite și al Transnistriei Moldovenilor și așezăm pe ele cununa recunoștinței noastre.

Sacrificiile aduse până acum de neamul românesc încununat cu laurii biruinței, confirmă încă odată că el luptă pentru dreptate. Acestea sunt aspirațiunile neamului, cu care s'a identificat Conducătorul nostru. Cuvintele rostite de el, ocazional, cu privire la pătimirile neamului, ne arată calea pe care avem să mergem pentru realizarea scopului, pentru care ne găsim azi în luptă. A fost anul patimilor noastre. Nu este însă răstignire, fără înviere. Dar trebuie să mai vină o înviere, pe care o așteptăm oțelindu-ne și muncind.

Școala a înțeles din primul moment să-și dea tributul, atât în liniile frontului, cât și în spatele lui. Profesorii au fost la datorie la prima chemare a patriei, elevii au căutat pe cei plecați dela vetrele lor și să învețe în

același timp cum trebuie să muncească pentru reconstrucția din temelii a Patriei.

Școala noastră comercială mai are chemarea să pregătească elementele necesare românizării comerțului. În Basarabia și Bucovina a început opera de refacere sub raport economic, administrativ, cultural și social. Ministerul Economiei Naționale a apelat la toți Români, care doresc să ia în mâinile lor întreprinderile comerciale, industriale și meseriile din teritoriile desrobite. Opera de românizare a vieții economice din aceste teritorii a și început. S'ar zice că noi, Români, n'am fi făcuți pentru comerț și că n'am avea înăscuți în noi aptitudini de comercianți. Păreră cu totul greșită. Să nu răsfoim decât istoria Românilor brașoveni și vom vedea că între cele mai proeminente figuri din trecutul Brașovului, sunt figurile chiabure ale marilor negustori români. Era vestit comerțul brașovean, cu „mărfuri de brașovenie“ care se întinde departe în Occident, până la Viena și Lipsca, precum și în răsăritul îndepărtat. Drumul pe care azi înaintează ostașii noștri, este drum bătut de negustorii brașoveni, care ajungeau cu mărfurile lor până la Odesa și în celelalte centre importante din ținutul celsultrian. Nu este o simplă întâmplare, că armatele noastre se luptă azi pe pământurile de dincolo de Nistru. La aceste fapte de armă ne-a chemat și trecutul economic din timpul când prin negustorii brașoveni s'a făcut legătura cu aceste vechi ținuturi românești.

După epoca înfloritoare a comerțului brașovean, deflorată aproape exclusiv de Români, a venit și epoca decadenței lui, la care a contribuit concurența exercitată de străinii încurajați în dauna Românilor, apoi lipsa de voință de a păstra terenul comercial odată ocupat, lipsă manifestată mai ales în momente când comerțul avea să întâmpine greutăți din cauza crizelor economice prin care a trecut.

Comerțul e o indeletnicire care pretinde muncă serioasă, tenacitate și risc.

În comerț trebuie să ne ocupăm locurile, la care avem dreptul. Trebuie să fim stăpâni la noi acasă, iar acestuia nu este numai un drept al nostru, ci și o datorie pe care ni-o impune așezată pe noi temelii, organizarea, noastră statală.

Pentru ca aceste temelii să fie cât mai solide, trebuie ca frânele vieții economice să fie în mâinile noastre, ca popor dominant. De aceea practicarea comerțului și meseriilor trebuie cinstită și trebuie privită cu mândrie.

FRATE ARDELENE

Imprumutul se numește al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne facem țara cum a fost!

propriu a școlarului. Lucrări acasă nu i se dau școlarului, ci întreaga muncă se prepară în clasă, unde întrebările și răspunsurile ce se perindă îi ușurează toată greutatea.

Pe cât de importantă și folositoare e educația fizică, — care în școalele noastre nu se bucură de conveniențe îngrijire, — în școala americană e dusă la exces, ceea ce e în paguba intereselor generale culturale. „Ce-i prea mult nu-i sănătos“, zice proverbul și mi se pare că chestiunea educației fizice, sau mai bine zis a sporturilor, a devenit aici un balast pentru educația generală. Școala americană jertfește prea mult timp, bani și energie acestui idol, care a ajuns în Statele Unite o marfă de reclamă cu deosebire în licee și colegii.

Acele școli și instituții de învățământ sunt mai cercetate, unde se face

mai mult sport, unde se aranjează mai multe „matchuri“ de football și de baseball, curse de alergat și sărit, de aruncat discul și sulița etc.

Invingătorii sunt eroi aplaudați, preamăriți, idolizați chiar ca pe vremea Spartanilor, când înțreaga educație se rezuma la desăvârșirea fizicului. Natural, la noi se simte o lipsă în direcția și instrucțiunii desăvârșirea educației, mai ales în direcția muncii în școală, în câștigarea cunoștințelor prin acțiune proprie, o muncă chiar în direcție profesională unde stăm atât de slab și într-o măsură tot atât de vădită și pe terenul educației fizice, dar în toate acestea cu rezerva impusă de scopul ultim al educației, de a forma pe cetățeanul harnic, priceput și de omenie.

PREDICI ÎN PUSTIU

Frica de efort.

După *Infernul lui Dante* — nu pot intra în paradis criminalii, hoții, înșelătorii — etc., dar nici fricoșii. Conform teoriei celui mai mare poet al Italiei din epoca „Renașterii“, aproape toți ar trebui să intrăm în Infern după moarte, căci frica, cu deosebire frica de efort, este aproape unanimă.

William James — dela Universitatea din Havard — care are reputația de a fi cel mai mare filosof al Americii moderne spune textual: „Dacă ne-am compara cu ceea ce trebuie să fim nu suntem decât pe jumătate treji. Nu folosim decât o mică parte din resursele noastre fizice și mintale. Omul trăiește mult sub limitele sale și posedă foarte multe forțe din care nu trage niciun folos“.

Universitatea din Chicago și Asociația americană pentru educația adulților a făcut o anchetă acum câțiva ani pentru a cerceta care sunt principalele preocupări ale adulților, dorințele, ambițiile, subiectele principale, ce i-ar interesa? Două răspunsuri au obținut majoritatea absolută: *sănișă și a le câștiga simpatia.* Nu știu, dacă și la noi ar obține majoritate aceleași răspunsuri. Ceea ce știu este însă, căci noi nu facem aproape niciun efort pentru arta de a câștiga simpatia semenilor și celor din anturajul nostru. La tot cazul chiar — dacă răspunsurile europene n'ar fi la fel — aici în Sud-Estul Europei am avea ceva de învățat dela unul din cele mai harnice și talentate popoare din lume.

Cum stăm noi cu efortul pentru menținerea în stare bună a sănătății și cu cel de a fi manierați, atenți și delicți pentru a ne câștiga simpatia celor cu care conviețuim? Stăm prost de tot. Nouă ni-e frică bunăoară să facem un duș rece după baie, ni-e frică să ne spălăm cu apă rece până la brâu în fiecare dimineață, ni-e frică să umblăm cu piciorul desculț sau să dormim cu fereastra deschisă, sau într-o cameră goală, sau să facem o ascensiune de munte, sau mai știu eu câte feluri de frici pentru a evita orice efort, care ar duce la oțălirea sănătății noastre. Dar efortul așă de bine cuvântat de a posti fiecare lună post negru cel puțin 24 de ore? Noi credem mai curând că murim de foame, cum nu îmbucăm ceva tot la trei ore — gândindu-ne se vede la vârsta noastră de sugaci, când era obligator să fim puși tot la 3 ore la sânul mamei. Mai puțin știm încă de efortul de a ne face plăcuți, de a fi amabili cu cei din jur — superiori și inferiori. Suntem mai curând certăreți, aroganți, încruntați, nu găsim nici pentru soția noastră și nici chiar pentru copiii noștri cuvintele și gesturile de atenție ce li se cuvin. Un căleș, care se gudură la picioarele noastre, pentru a se face iubit, pricepe mai mult din psihologia practică decât mulți dintre noi, între care mă număr și eu în primul rând.

Dr. M. Suci-Sibianu

ROMÂNE!

Subscrie la

Imprumutul

Reintregirii

ROMÂNIEI

în hotarele ei etnice și istorice

Românii din Transilvania

Ca factor politic și legislativ în anul 1863—64

de A. A. Mureșlanu

Continuare din pag. 1

în județele: Alba superioară, Făgăraș, Hunedoara, Zarand, Cetatea de Baltă, Miercurea, Năsăud și Dobâca. Ei reușiră totodată să introducă limba românească și în administrația celor mai multe din aceste județe. Aceleași succese le avură și Românii din Ungaria propriu zisă în județele Maramureș, Chioar și Caraș, unde aleșeri și numiră prefecti pe Iosif Man, Sigismund Pop și Emanoil Gojdu.

Multe piedeci le puse Românilor însuși guvernatorul Transilvaniei, contele Mikó, reprezentantul nobilimii ungurești. Guvernul din Viena voi să-l înlocuiască la început cu Andrei Mocioni, dar monarhul numi la 24 Noemvrie 1861, în acest post o persoană neutră, pe generalul său de origine franceză, contele Ludovic Folliot de Crenville, iar vice-guvernator pe Românul Ladislau Popp. Acesta se prezentă la postul său în costumul național introdus atunci de fruntașii români și care era o imitație a costumului lui Mihai-Viteazul.

După înfrângerea rezistenței minorității nobililor maghiari, care ar fi dorit convocarea unui parlament pe temeiul legilor lor exclusiviste de dinainte de 1848, împăratul Francisc Iosif, convocă prin rescriptul său cu data de 21 Aprilie 1863, dieta Transilvaniei pe ziua de 1 Iulie 1863 la Sibiu „*însuflețit de dorința de a vedea regulate toate afacerile marelui principat Transilvania prin dietă proprie, spre mulțumirea tuturor popoarelor locuitoare într'ansul*”.

Alegerile pentru această dietă, de mult așteptată, fură un prilej de mare însuflețire pentru Români, care detără dovada unei discipline naționale ce impuse și adversarilor, și înșelără în prevederile sale și pe ministrul de interne dela Viena, cavalerul Schmerling, care-și exprimase, într'o convorbire ce o avuse cu Gheorghe Barițiu, părerea că „Românii își vor vindre la alegeri voturile aristocrației ungurești”.

Frumoasă a fost și falanga candidaților români, reprezentanți ai elitei intelectuale de atunci a Românilor din Transilvania. O mare parte a acestora era ce-i drept compusă din foști funcționari de stat ai regimului austriac. Se înșelără însă aceia care crezură că acești fruntași români, care trecuseră prin școala aspră a absolutismului austriac, n'au rămas totuși niște elemente politice, naționale și sociale de prima forță și de cea mai mare importanță pentru precumpănirea influenței Maghiarilor în conducerea Transilvaniei.

Drept dovadă aducem părerea unui economist austriac care, vizitând la 1863 Transilvania, scria despre Români între altele:

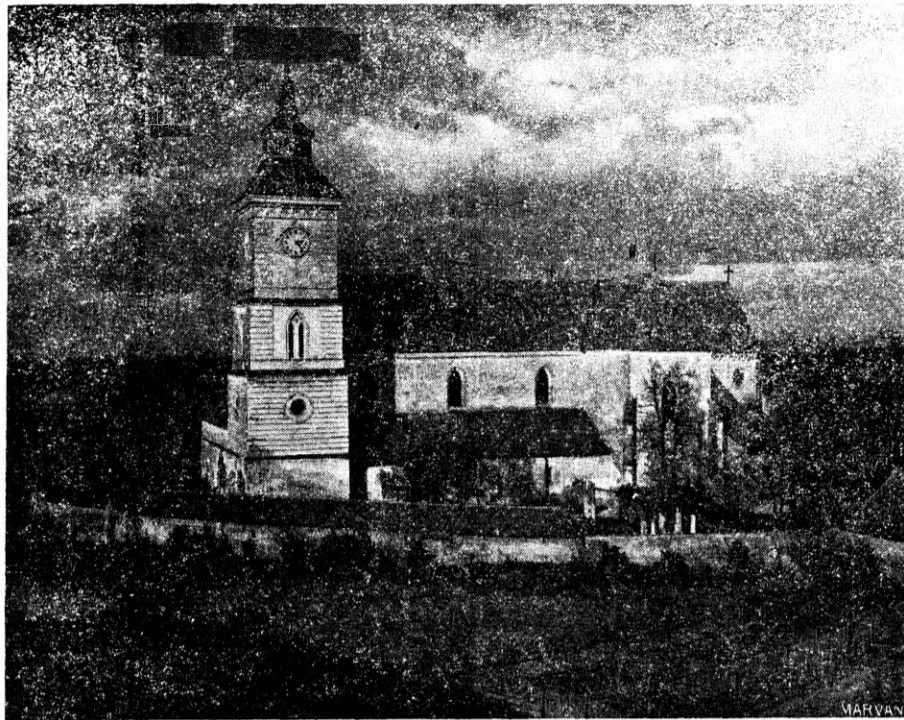
„După abia 12 ani Români transilvani sunt în pozițiunea de a opune Maghiarilor în viața publică și în administrația țării atât de multe inteligențe capabile, încât cumpăna inclină repede în favorul Românilor, ai căror corifei ocupă deja cele mai influente posturi în țară, instruiți în practica legilor și normelor administrative austriace în viață, pentru a putea produce maximul și pe teren parlamentar”. (Cf. broșura „Anregungen und Bilder von einer Geschäftsreise in Siebenbürgen”, Sibiu 1863, p. 95).

La alegeri, Români au trebuit să dea totuși o luptă aprigă cu reprezentanții recalcitranti ai nobilimii ungurești, care deși hotărâseră absoluta rezistență pasivă față de dieta viitoare, totuși luaseră parte la alegeri ca să împiedece reușita candidaților români.

Acestea le aflăm chiar dintr'o scrisoare a lui Gh. Barițiu adresată lui Iacob Mureșianu din Viena, la 14 Iunie 1863.

Cu toate că reușiră a fi aleși în 42 de cercuri, Ungurii și Săcuii nu intrară, cu puține excepții, în dieta care se deschise la 15 Iulie 1863, astfel că

BRASOVUL DE IERI, DE AZI, DE MÂNE...

Biserica săsească Sf. Bartolomeu

probleme românești

Românii din Timoc

de N. Baboie

Intr'o continuitate organică cu grosul populației românești din țara liberă, se întinde, dincolo de Dunăre, în Serbia veche, între râurile Morava și Timoc, cea mai puternică și compactă enclavă românească. Considerații de ordin politic ne-au silit, în timpul din urmă, să trecem sub o vinovată tăcere soarta acestor Români neași. Câțiva cercetători idealisti: S. Mehedinți, G. Giuglea sau G. Vălsan ne-au dat, încă de prin anii 1910—11, o seamă de prețioase contribuții asupra configurației ținutului locuit de ei sau asupra caracterelor specifice ale limbii, obiceiurilor sau culturii lor. O revistă „Timocul” ce apare în al optelea an la noi și o societate cu același nume a unor tineri refugiați de acolo și pregătiți la universitățile noastre, se străduiesc deosebită să ni-i facă cunoscuți și să țină trează cauza fraților lor de peste Dunăre. Opinia publică românească, fie din calcul politic, fie din nepăsare, a alergat cu toate acestea prea puțin la chemarea lor sau la strigătul lor de durere.

În zilele trecute, în urma dezastrelor armatei jugoslave, o seamă de prizonieri, frați de-ai noștri, au poposit printre noi, în drumul lor spre casă. Am avut ocazie să stăm de vorbă cu dâșii. Ziarele au dat bogate reportajii și interesante informații asupra vieții lor. Ne-am putut convinge încă odată, că în conștiința lor e încă vie obârșia

neamului lor, că vorbesc același graiu neaș românesc cu noi, și că o bunătate ce te captivează, atât de caracteristică popoului nostru, umple sufletul lor blând și naiv.

Dar după o ședere scurtă între noi, în care timp, cu ospitalitatea noastră tradițională ne-am silit să le-o facem cât mai plăcută, ne-au părăsit, ducându-se la vetrele lor. Tăcerea cea mai adâncă s'a lăsat în urma lor, încetând brusc orice preocupare a opiniei noastre publice, în ce privește cauza lor dreaptă. Evenimentele războinice ce-au învăluit în vălătae de foc țara și poporul nostru, victoriile răsunătoare ale bravilor noștri soldați și bucuria fraților desrobiți explică, până la un punct, tăcerea aceasta. Fie-ne permis nouă, fără altă pretenție decât de a-i face cunoscuți marelui public, să ridicăm vălul tăcerii, ce caută să se întindă din nou asupra lor, poate fără vrerea noastră.

Neamul românesc nu s'a oprit în expansiunea lui naturală la Dunăre. El a străjuit, în toate timpurile, ambele maluri ale bătrânului fluviu. Pe țărmul drept al acestei ape întâlnești mase compacte de Români, îndatăce treci apa Moravei până în valea Timocului, ba și mai departe. Acest ținut cunoscut în Jugoslavia sub numirea de Craina, are o întindere de 10.000 km², cam cât Bucovina noastră. El este a prelungire naturală a munților noștri și a pământului nostru așezat cu fața spre Banat și Oltenia și cu spatele către Serbia.

legile pentru „egala îndreptățire a națiunii române și a confesiunilor ei” și pentru declararea limbii române de limbă „dicasterială” (administrativă) a Transilvaniei, fură votate numai de deputații români și sași.

Fruntașii români excelară și în oratorie. O impresie admirabilă făcură și vorbirile de deschidere ale arhierilor Șaguna și Șuluțiu.

Timotei Cipariu, unul din cei doi „raportori” ai dietei își termină vorbirea cu următoarele frumoase și semnificative cuvinte:

„Sperăm că acele idei triste și funeste, care reținură atât de îndelungat progresul fericirii acestei patrii scumpe, au făcut și vor face loc ideilor de civilizațiune, de dreptate, de libertate și umanitate, care formează caracterul epocelor mari, glorioase și la care ca la un scop suprem aleargă întreaga omenime din toate puterile, și la care în urmă sperează că va ajunge, peste scurt sau peste lung timp, pentru că acel scop e sfânt, etern, pentru că el e dorirea inimii omenești și postulatul rațiunii supreme”.

Colțul cetitorilor

Pentru plăcerea ce ne-o fac numeroșii noștri cetitori, care pe lângă dragostea ce ne-o poartă și pe lângă sprințul material ce ni-l dau, ne mai trimit și gândul lor în scris, vom da — din când în când — fragmente din scrisul lor.

Facem această mențiune specială căci nefiind — deocamdată — colaboratori permanenți ai gazetei noastre înțelegem totuși să le deschidem cu plăcere coloanele spre a înfrăți în aceeași gândire și simțire pe toți cărora gazeta noastră le este la inimă.

*

Refugiații

Pe drumuri scormonite de obuze,
Convoae lungi, de oameni încercați,
Pășesc încet, sub razele de toamnă,
Cu resturile muncii încărcați...

Se 'ntorc copii, rămași fără de mame,
Și mame triste, fără de copii...
Spre sate mici, în care altădată,
Cânta văsduhul, plin de veselii...

Se 'ntorc acum, în case dărâmate,
Cu cer prăstiu, de vaere și fum...
— Valahi svârliți, de-a lumii-orânduire,
La 'ncrușeri, de vânturi și de drum ...

Dispar încet, pe drumuri lungi de țară,
In zări pustii, de scrum și nostalgii,
Convoae lungi, de suflete 'ncercate,
Ce azi se 'ntorc din crudă pribegie...

B. Stanciu. - Dolj.

Răspândirea Românilor aici într'un număr considerabil este confirmată și de geografi străini. Astfel I. Chautaigneau ne spune: „Valea Timocului, axa principală a regiunii a fost loc de stabilire a maselor de populație românească”.

Profesorul și filologul german Gustav Weigand, care a studiat între altele și pe Români timoceni susține următoarele: „Populația din Craina, colțul cel mai nord-estic și muntos al Serbiei, e română. Această regiune nu numai că deocamdată e la adăpost de slavizare, dar chiar se constată o întărire considerabilă a elementului românesc și aceasta în general prin creșterea naturală ca și prin deplina asimilare a elementelor slave din Craina”.

Dar nu mai puțin interesante sunt afirmațiile publicistului sârb Tihomir Georgievici în cartea sa „Români noștri”. „Eu știu, ne spune el, că mulți dintre înepoiații noștri compatrioți îmi vor obiecta că fac cunoscut străinătății pe Români din Serbia și că adevărul asupra Românilor ar putea atrage preocupări de acestia și aceasta este un mare pericol Poate și asta să se întâmple, dar și fără aceste rânduri ale mele, lumea întregă știe că sunt Români în Serbia”.

Deși statisticile sârbești caută să denatureze adevărul micșorând cât mai mult posibil numărul Românilor timoceni, totuși recunosc în 1863 un număr de 127.326 Români în acest ținut. În anul 1900 înglobând o parte mare de Români între Sârbi, ne dă numai 159.510 suflete, iar în 1921 numărul lor crește deabia la un total de 231.068 de Români.

Sandu Cristea, făcând o anchetă între Români din Timoc, ne dă, în revista „Timocul”, date interesante și reale referitoare la numărul lor. După D-sa în acest ținut sunt 11 plase cu majoritate absolută românească, procentul variind între 50% și 95,82%. În urma calculelor făcute cifra reală a Românilor din Timoc ar fi de 451.492 de suflete.

Italianul Atilio Tamaro apreciază numărul Românilor la un total de 500.000, iar oțiterul german Pirch care a făcut o călătorie în Balcani în 1829 scrie că în Craina nu sunt decât Români.

Iată numai câteva temeuri care ne silesc să dăm acestei probleme o deosebită considerație. Vom căuta să o urmărim și sub alte aspecte.

ECONOMICE

Românizarea și capitalismul

de Virgil V. Branisce

Urmările războiului actual vor fi desigur, nu numai politice, manifestate prin schimbări de frontiere — sau chiar ale regimului economic al multor state — ci și de ordin economic și social. Omenirea trece prin frământări asemănătoare perioadei care a urmat prăbușirii imperiului roman, reformațiunii sau revoluției franceze și dacă nu putem prevedea încă aspectul și structura societății la sfârșitul conflagrațiunii, este însă sigur că războiul va avea repercursiuni profunde asupra întregii organizări a vieții economice viitoare.

Nu trebuie dar să uităm, că între cauzele războiului, pe lângă revendicările teritoriale, a fost și nemulțumirea unor popoare, care se considerau neîndreptățite în ce privește repartizarea avuțiilor mondiale.

De altfel chiar forma de guvernământ totalitară, către care se îndreaptă tot mai multe state, implică și o schimbare profundă în raporturile dintre factorii economici ai unei țări. Deci chiar schimbările politice, care sunt acum în curs, ne dau o indicație prețioasă pentru direcția în care se îndreaptă viitoarea organizare a economiei naționale.

Dacă e adevărat că nu putem cunoaște structura economică, felul și desfășoară evenimentele, ne face să credem că prima instituție, care va suferi urmările prefacerilor, va fi capitalismul. De altfel, chiar înainte de război se întrevădeau simptome care arătau nepotrivirea pentru vremile actuale, a modului cum funcționa sistemul capitalist.

Ca aproape toate formele economice — de pildă feudalismul — și instituția capitalului a fost o perioadă de timp, un factor însemnat de progres care a contribuit mult la dezvoltarea tehnicii și la bunăstarea omenirii. Dar cum se învechesc formulele politice care guvernează lumea, tot așa se întâmplă și cu diferitele sisteme economice. Din factor de progres, devin cu timpul piedeci în dezvoltarea normală a unui popor.

Așa s'a întâmplat și cu capitalismul care a ajuns în epoca noastră la un punct mort.

Pilda cea mai bună o prezintă criza care a bătut omenirea acum zece ani și care a pornit din cea mai capitalistă țară, Statele Unite ale Americii. Se ajunsese să se producă, nu pentru trebuințele consumației, ci consumația se credea după producție. Americanii se credeau că au descoperit formula prosperității, măbind producția la infinit și consumând din ce în ce mai mult. Dar aceasta a durat până la consumația cu producția, a început să scadă consumul antrenând și o scădere catastrofală a producției, având ca urmare falimentare generale și numărul înspăimântător de zece milioane oameni fără lucru.

În urma scăderii puterii de cumpărare, capitalismul, care producea, nu pentru satisfacerea necesităților, ci pentru câștigul curat realizat, a început să reducă producția. S'a ajuns la absurditatea, ca în timp ce aproape jumătate din populația globului era subalimentată, se dădeau premii pentru cei care nu și cereau o parte din bogățiile care se mențin la bursă prețul cerealelor. Același lucru s'a întâmplat cu aruncarea în mare a cafelei în Brazilia și atâtea alte lucruri asemănătoare. În același timp, din cauza neintervenției statului în raporturile dintre capital și muncă, exista un veșnic dezechilibru care avea ca urmare că sau unul din acești factori exploata pe celălalt, sau invers, după cum era situația. Atunci a început, în întreaga lume, să se caute remedii și s'a ajuns chiar într'un stat capitalist și democrat ca America de Nord, să intervină statul în organizarea și valorificarea producției prin noua organizație economică, așa numita „New-Deal“. Aceasta însemna o încercare de corectare a liberalismului economic care susținea până atunci că fiecare are dreptul să facă ce vrea cu banul său, să producă ce vrea și când vrea.

Dacă însă această situație din Statele Unite ale Americii de Nord ne arată că și acolo s'a văzut și înțeles că sistemul de până atunci nu mai poate dăinui, în Europa s'au tras consecințele în mod radical. Statele totalitare au stabilit principiul că factorii economici trebuie să producă, indiferent de câștig, pentru a se da de lucru muncitorilor și a opri apariția șomajului, precum și pentru a satisface nevoile consumului. Capitalul devenea o funcție socială cu drepturi și datorii bine definite. Acest amestec direct însemna însă sfârșitul economiei liberale, care era înlocuită cu o economie dirijată de stat, cu producția condusă după necesități și cu menținerea unui echilibru stabil între muncă și capital.

Din punct de vedere național, această soluție e desigur cea mai potrivită pentru condițiile din țara noastră. Fiindcă o înlocuire a elementelor străine prin Români, menținând sistemul capitalist de până acum, ar însemna crearea unei clase de capitaliști români, care să exploateze o clasă de proletari români, ceea ce ar avea drept rezultat producerea de lupte intestinale de care am fost ferțiți până acum.

Numai prin intervenția directă a statului pentru menținerea unui echilibru sănătos în raporturile dintre capital și muncă — de altfel chiar din postulatele statului național totalitar — și prin naționalizarea capitalului și dirijarea întregii vieți economice în conformitate cu interesele naționale se poate realiza o românizare reală și folositoare. Altfel, întrebându-se numai jumătăți de măsură nu vom putea face nimica folositor și durabil.

trecut asupra mâinei stângi. Cercetătorul, cu tot sacrificiul său corporal n'a renunțat la lucrări în vederea binelui uman, întreprins în domeniul cercetării cancerului.

Cum își mențin pasările echilibrul?

În timpul somnului pasările mult trec o noapte întreagă pe o ramură sau un ciot, fără să cadă, dacă amefesc, deoarece ele dispun de un sistem mușchilor cu totul special. Dacă o pasare se așează pe o ramură prinde cu ghiarele ramura și își apleacă genunchii. Un mușchi care pornește din genunchiul pasării atinge mușchii dela degete, încât ghiarele se cramponează de ramură. Numai după ce pasărea își întinde din nou picioarele se desfac ghiarele de pe ramură.

„Cuvinte despre educație“

Religie și morală

M. Popescu-Bogdan

„Un serviciu divin în fața Tatălui ceresc: a cerceta orfanii și văduzele, când aceștia s'nt în mizerie și a-ți păstra sufletul curat, în fața omenirii“.

Iacob 1. 27.

Cel mai important și eficace mijloc de educație este religia. Pentru cei mai mulți oameni ea prezintă o mare mângâiere și un foarte mare sprijin în amăreli, suferințe și dureri, dar totodată este și un izvor al celei mai curate ferici și împăcări sufletești.

Întrebunțez cuvântul religie cu înțeles de simț de iubire, onoare și frică.

Fără discuție, se și simte necesitatea unei definiții clare și pe înțeles a religiei și moralei, ca legi de îndreptare în viața noastră.

Sunt atâtea religii, dar numai o morală. Sunt atâtea religii, dar numai o morală. Ea menține și conduce îndemnul propriu, care durează și va dura întotdeauna în inimile oamenilor civilizati.

Morala este un indemn nestrămutat, căruia nu i se impune prin religie nici statut, nici canon, ci este numai izvor de speranță și fericire.

Religia este o formă prin care insul se prosternă în fața unei ființe superioare (divine), față de care își impune cea mai curată și puternică forță morală, ceea ce înseamnă: a te lega de cineva, căruia să-i slujești ca învățat credincios; să-i slujești cu jurământ de soldat sub drapel, să-i slujești cu atât devotament, adică să-i slujești lui Dumnezeu și să te supui voinței Lui.

De altfel toate religiile din lume, sunt forme de închinare d. e. „Cercetează-mă Doamne și află inima mea“, „examinează-mă Doamne și află ce gândesc“ — „caută dacă sunt pe căi bune și îndreaptă-mă pe drumul eternității“.

Religia este a inimei și a minții. Cea dintâi ne conduce faptele și ne su-

pune dorințele, cea din urmă, ne arată ființa transcendentală din viața sufletească.

Religia să ne servească ca o putere de conducere, o mângâiere și mai puțin ca prilej de cercetări științifice sau de vrajbă încordată.

Scopul religiei noastre să fie: „Pe pământ pace și între oameni bună înțelegere“.

Sectele sunt opera celor ce împărtășesc lumea în mai multe tabere.

Deosebirea în serviciul divin, spune un proverb persan, din împărțirea omeniei în 72 de națiuni. Aintre toate dogmele lor, — eu mi-am ales numai una, „Iubirea către Dumnezeu!“

Să nu uităm că, cu adevărat te închini numai atunci, când cu adevărat iubești și ce-i mare și ce-i mic. Un alt proverb oriental spune că: cine a știut înșira mărgelile pe firul iubirii și gândirii, acela nu are lipsă de alt șir de mătâni.

În cele mai multe cazuri, divergențele religioase constau numai în vorbe.

Cu controversele religioase ne găsim întocmai ca copiii în întunecul nopții. Neștiința și întunecul ne înspăimântă, lumina și iubirea către Dumnezeu alungă frica.

În măsura, în care cultura unui popor se dezvoltă, se clarifică în acesta și ideea puterii dumnezeiești, singura dela care depinde fericirea sufletească a unui popor, sau a omenirii întregi.

Pe copii să-i îndreptăm de mici, în venerație și iubire către Dumnezeu.

„Ți s'a spus omule ce este bine și ce se pretinde dela tine, — adică: să ascuți cuvântul lui Dumnezeu, să fi bun și să te supui Lui“.

După un an de dureri și suferințe

Turda. Întreg poporul românesc a simțit împlinirea unui an de dureri și suferințe și gândul plin de nădejde și de nerăbdare al tuturor, s'a îndreptat cu această ocazie mai stăruitor ca în toate, către d-l Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul țării.

Ca și în alte părți, la Turda, refugiații s'au dus în corpore la biserică și au înălțat rugăciuni fierbinți către Atotputernicul, apoi au expediat D-lui Mareșal Ion Antonescu următoarea telegramă semnată de d-l profesor Pompei Țolca:

„În numele refugiaților și expulzaților din Ardealul vremelnice cedat, flăcăi pe teritoriul județului Cluj-Turda, aflători pe teritoriul județului Cluj-Turda, după împlinirea unui an de refugiu, vă aducem cele mai vii mulțumiri pentru toată dragostea și grija părintească ce ne-ați arătat, pentru care vă rămânem neapărați. Bunul Dumnezeu să vă ajute, să biruiți.“

D-l Mareșal Ion Antonescu a răspuns prin următoarea telegramă:

D-lui Prof. Țolca Pompei, președintele Refugiaților ardeleni, Turda.

„Mulțumesc refugiaților și expulzaților din Ardealul de Nord, pentru cuvintele de înțelegere ce-mi adresează la împlinirea unui an de dureri și suferințe. Să fie siguri refugiații și toată

lumea, că nimic din ce e românesc nu va fi uitat și nici umilirile nu vor rămânea fără răspuns. Jertfele dela răsunat vor aduce lumina dreptății pentru neamul întreg“

I. Antonescu, Mareșal al României și Conducătorul Statului

Telegrama d-lui Mareșal a adus o nouă rază de nădejde în sufletele tuturor turdenilor,

FRATE ARDELENE,

Imprumutul se numește al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne

facem țara cum a fost!

V. Iluțiu

DIN LUMEA LARGĂ

O viță de vie cu 900 struguri

Un țaran din Malterdingen (Baden) are o viță de vie care acoperă 25 mp. și spune că are o vechime de 80 ani. Pe această viță care se catără pe casă, se găsesc actualmente mai mult de 900 struguri, care au evoluat normal și se prezintă bine.

Sacrificiul a două brațe pentru știință

Dr. Felix Lohligoda a trebuit să-și amputeze recent și al doilea braț. Cunoscutul radiolog francez a pierdut încă acum 15 ani în urma emanării razelor, întâiu mâna dreaptă, apoi brațul întreg. După aceea efectul razelor, la fel de periculoase pe cât de salvatoare, a

Cititi

„Gazeta Transilvaniei“

Tribuna liberă*)

Legi speciale pentru Refugiați?**Hotărârile Refugiaților din Brașov**Motto: *Din refugiu s'a născut un singur drept, acela: de a merge îndărăt.*

Am citit cu mult interes petițiile, comunicatele ca și adresa de invitare a Președinției Consiliului de Miniștri către Asociația refugiaților din București și dacă am fost amărâți până acum, deacuma suntem îndurerați de ceea ce petrece la așa zisul „Comitet Central“ al Asociației.

Toate bunăvoințele guvernului sunt expropriate și dela un timp difuzate drept titlu de reclamă de către o mână de oameni, care s'au improvisat și declarat cu dela sine putere „Comitet Central“ și care durere, — după câteva articole apărute în Ardealul — par a reprezenta mai curând o grupare ce continuă o luptă începută în vremurile de pomină ale sfâșierilor interne, decât pe năpăstuiții sorții, care sunt refugiații și expulzații.

Aliura de conducători ai destinelor noastre este extrem de primejdioasă și lipsită de maniera eleganței, când încearcă să fie acoperită cu autoritatea guvernului și a D-lui Primministru Ad interim M. Antonescu, — de a cărui bunăvoință n'avem motive să ne îndoim, — când se declară și se subliniază însinuant, că de acum soarta noastră în rezolvarea bună sau rea a doleanțelor, depinde exclusiv de D-nii dela „Centrul“ asociației.

În aceste momente de vibrantă epopoe națională — să se știe — *Ardenii refugiați și expulzați nu sunt preocupați de interesele lor personale meschine, marunte sau mari ci de viitorul Ardealului.*

Deaceea socotim ca o profundă greșeală, ca în aceste momente să se prezinte guvernului *liste de ministeriabili* și să se ceară în numele și din rândul refugiaților Miniștri și delegați pe la Departamente, în loc să se depună toate eforturile pentru recăștigarea drepturilor integrale ale țării, și cu atât mai puțin să se aducă legi prin care să se legifereze o *năpastă istorică*, pe care o suportăm, dar n'o recunoaștem ca o stare de drept și nu vrem să fie nimeni profitorul acestei nenorociri — repudiată și oficial — nici să servească de trambulină celor ce vreau să salte.

Această lege provoacă defetismul și sunt zadarnice în acest caz tiradele și exclamațiile patriotice scrise!

Poate ar fi meritat și Brașovul, cu peste șase mii refugiați și o facultate universitară, să fie consultat în prealabil. Deaceea a fost primită cu simpatie de opinia noastră publică participarea la acel consiliu de miniștri a I. P. S. S. Mitropolitului Bălan, care a spus, ca cel mai autorizat reprezentant al maselor de refugiați și robiți pe care-i păstorește, ceea ce interesează de fapt acum Ardealul și întreaga țară.

Centrul de azi, nu s'a gândit un an întreg să-și formuleze măcar statute, nici nu s'a îngrijit de convocarea adunării generale decât somat de alte centre de refugiați. Dacă nu s'a putut face gruparea în jurul marilor figuri ale Ardealului luptător și jertfitor, să nu se ia astăzi angajamente și măsuri negândite în numele nostru, care, prin formularea lor pot constitui greșeli istorice și argumente în mâna dușmanilor noștri dinafară.

Guvernul și-a făcut datoria și suntem siguri și-o va face din plin și 'n viitor față de expulzați și refugiați, dar trebuie ajutat de reprezentanții autorizați și reali ai acestora. O parte a refugiaților din București, avem impresia că și-a uitat de realitate și expediază lucrări și chestiuni ce-i depășesc.

Rugăm pe cei ce s'au declarat singuri „Comitet Central“ să publice în ziare cu numele pe cei ce au fost plasați, întreprinderile ce administrează, cu sumele încasate. Tot așa să se publice un tablou cu numele și sumele primite ajutor și împrumut, ca să ne putem spune cuvântul.

Comitetul Refugiaților din Brașov.

*) Cele cuprinse în acest loc cuprind părțile comitetului refugiaților din Brașov.

INFORMAȚIUNI**Adunarea generală a desp. „Astra“-Brașov**

Duminecă, 12 l. c. la orele 3 d. m. s'a ținut adunarea generală a despărțământului „Astra“-Brașov în sala festivă a Casei Sfatului.

D-l președinte *dr. N. Căliman* în cuvântul de deschidere a remarcat vremurile grele în care se ține această adunare generală, cu un număr redus de participanți și dela care adunare lipsesc pentru întâia oară membrii din județ. O bună parte a acestora sunt la locul datoriei mari ce o impune războiul.

Dintre realizările despărțământului din acest an a remarcat preluarea Gazetei Transilvaniei, considerând acest fapt ca titlu de mândrie cel mai de seamă al acestui despărțământ.

S'a cetit apoi darea de seamă a secretariatului, rapoartele casierului și comitetului de cenzori, cum și proiectul de buget pentru anul de gestiune.

Toate rapoartele au fost primite și aprobate cu unanimitate.

S'a ales comitetul de cenzori pentru anul de gestiune 1941 în persoana d-lor prof. Ion Baboie, Gheorghe Avrigeanu și Florea Gămulea.

S'a hotărât apoi reînceperea ciclului de conferințe sătești.

Expirând mandatul vechiului comitet, adunarea generală, considerând, că o bună parte a celor în drept este mobilizată, a prelungit mandatul actualului comitet, până la demobilizarea armatei, când se va convoca — în timp util — adunare generală pentru alegerea noului comitet.

Raportul general despre activitatea desp. îl vom da într'un număr viitor.

Deschiderea solemnă a cursurilor liceului „A. Bărseanu“

În ziua de 12 Oct. s'a ținut solemnitatea deschiderii noului an școlar al liceului comercial de băieți „A. Bărseanu“, — în sala mare a Camerii de Industrie și Comerț. — A participat numeros public din oraș, în frunte cu d-l rector al Academiei Comerciale, reprezentanții autorităților, părinții și foștii elevi ai școlii.

D-l director *Navrea* a adresat un inimos apel școlarilor, după care au urmat două recitări patriotice, bucați executate de fanfara și corul liceului.

Aviz medical important

Dr. Alexandru Cristian, medic primar stomatolog a reluat consultațiile, Brașov Str. Regele Mihai I No. 6 Telefon 3009.

Listele de prețuri ale meseriașilor

Toți meseriași ca: croitori, frizeri, vopsitori, zugrăvi, coșari tâmplari, lăcătuș, instalatori de apă și canal sau electricitate, cismari, spălătorii, vopsitorii chimice, pompe funebre, brutari, ceasornicari, cofetari, turtari, hoteluri, etc., de pe teritoriul Municipiului Brașov; *Sunt obligați a depune până în ziua de Sâmbătă 18 Octomvrie 1941 inclusiv, în 3 exemplare listele de prețuri ale serviciilor lor sau locațiunilor, care formează obiectul meseriei sau ocupației lor, valabile la data de 1 Iulie și 1 Septemvrie 1941.*

Manopera sau serviciul executat vor fi înșirate în ordine, astfel ca pentru fiecare categorie de manoperă să se poată ușor orienta oricine.

Moartea generalului Alexandru Vlad

În Arad s'a stins din viață la 8 Oct. a. c. generalul invalid Alexandru Vlad, fost primar al Municipiului Arad, fost președinte al Camerei de Industrie și Comerț și fost comandant al gărzilor naționale în timpul marilor prefaceri din 1918.

Orariul magazinelor comerciale

Toate prăvăliile care desfac diverse mărfuri vor deschide până la 1 Iunie 1942 dimineața la ora 8 și vor închide la orele 13, iar după amiază dela 15 până la 18, Sâmbăta și în ajun de sărbători legale vor fi deschise până la orele 19.

Băcăniile și magazinele ce desfac articole alimentare ca: măcelăriile, brânzăriile, mezelăriile, pescăriile, fructăriile, magazinele pentru vânzarea zarzavaturii, brutăriile și franzelăriile, numai în ce privește vânzarea en-detail, magazinele pentru vânzarea păsărilor, ouălelor și laptelui vor deschide la orele 8 și vor închide la ora 13, se vor redeschide la ora 15 și se vor închide la ora 19, iar Sâmbăta și în ajun de sărbători legale la ora 20.

Frizeriile și atelierile de coafură se vor deschide la ora 7.30 și se vor închide la ora 12, se vor redeschide la ora 14 și se vor închide la ora 19, iar Sâmbăta și în ajunul sărbătorilor legale la ora 21.

Admileri în școala de conductori silvici

Ministerul Agriculturii și Domeniilor aduce la cunoștința generală, că în ziua de 25 Octomvrie 1921 se va ține concurs pentru admilere în anul I al Școlii de Conducători Silvici „Casa Verde“ Timișoara, — în localul suszisei școli.

Scindarea și mufarea Școlii Politehnice ieșene

Cu începere din Nov. a. c. (*Politehnica Gh. Asachi din Iași*) se mută definitiv cu sediul la *Cernăuți* pentru secțiunile: construcții, mine, electrotehnică și chimie-industrială, cu care va funcționa, pe când Facultatea de Agronomie ce e încadrată în această Politehnică, va funcționa la sediul ei inițial din Capitala Basarabiei.

Examenul de sfârșit de an, pentru restanțele din trecut, ca și concursul de admilere în anul întâiu se vor ținea tot la Iași.

Faptul nu poate decât să ne bucure, deoarece este un omagiu datorat provinciilor surori redobândite cu atâtea jertfe și un aport pozitiv pentru redresarea lor cât mai curând.

Facultatea Agricolă dela Chișinău a posedat o minunată organizație încă dela început, dotată cu ferme, loturi, stațiuni experimentale și un inventar vrednic de invidiat, fiind în mediul natural cel mai prielnic dezvoltării, care avea în Basarabia și o tradiție plugărească manifestată în: creșterea vitelor, pomicultură, vii, agricultură etc.

CORPUL PORTĂREILOR BRAȘOV

No. 2699/1941.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 2387/1941 a judecătoriei de ocol Brașov în favorul reclamantului Nicolae Străvoiu repr. prin avocatul Dr. Petre Fildan Brașov pentru încasarea creanței de 8000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 22 Octomvrie 1941 orele 15 p. m. la fața locului în Brașov, Stupini Nr. 73 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară căruță, 1 scroafă și un cal murg în valoare de 15.000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov 18 Sept. 1941.

portărel,
indescifrabil

Theodor și Elena părinți îndurerați, Theodor, Maria, Elena, Virginia, Anicuța și Viorica frate și surori, Veronica nepoică, Dr. Adalbert Periș, Locot. Ioanițescu și Locot. Roșca cumnați, precum și familiile înrudite, anunță pe toți acei care l-au cunoscut și iubit, parastasul de 6 luni al iubitului și neuitatului lor

GHIȚI MANU

care se va oficia Duminică 19 Oct. 1941, la Biserica Sf. Adormiri din Brașovul-Vechiu.

Caut împrumut de 3500 lei

pe timp de 3 luni cu camătă bună. Drept garanție dau un costum de haine în valoare de 15.000 lei. Adresa la ziar.

Se angajează

INSTRUCTOR

cu pregătire universitară pentru elev particular, zilnic 2 ore.

Oferte scrise la adresa D-na Mureșanu, Str. Gen. Traian Moșoiu No. 43.

Copie de pe adresa Cdt. 5 Teritorial Nr. 215508 din 10. X. 1941

Comandamentul 5 Teritorial priemește de câțiva timp reclamații și scrisori anonime sau semnate în fals.

Se face cunoscut:

Comandamentul 5 Teritorial nu ține seamă de niciun fel de anonime Toate merg la coș.

Cele semnate și care nu au pus adresa exactă, orașul, strada, Nr. și, în urma verificărilor se constată că semnaturul nu este cel adevărat, deasemenea se pun în foc.

Comandamentul atrage atențiunea celor ce fac reclamații, că nu se va ține seama de ele dacă nu semnează propriu și nu-și dă adresa exactă.

Cu inima îndurerată aducem la cunoștința tuturor rudelor, prietinelor și cunoscuților, că mult iubitul nostru soț, frate, cumnat, ginere, nepot și unchiu

FRANCISC BAYER

căpitan din Vânătorii de Munte,

decorat cu „Coroana României“, a căzut la datorie pe frontul de Est în ziua de 1 Octomvrie 1941.

Adânc îndurerata familie.

CRONICA RAZBOIULUI

...15 Octombrie 1922...

de **Mardare Mateescu.**

Vitejia ostașilor noștri luminează drumul biruinții neamului. Se despică azi calea dreptății veșnice pe care nici o putere din lume nu o va mai putea încălca. Rodul străduințelor noastre, ca neam încadrat în rândurile popoarelor ce dăltuesc temelie nouă și puternică a viitoarei Europe, va fi Statul unitar de mâne, Statul care să cuprindă în granițele sale adevărate pe toți fiii torturați de stăpânirea străină.

În zilele acestea, în care se plămădește adevărata ființă a Statului nostru indivizibil, să ne întoarcem cu gândul la marea zi de 15 Octombrie 1922 și să ascultăm într-o cucernică aducere aminte proclamația *Regelui Ferdinand Întregitorul*, rostită în ziua încoronării în cetatea dela Alba-Iulia:

„Cu adâncă emoțiune primesc în chip solemn această coroană moștenită dela neuitatul și înțeleptul Meu unchiu, ca un simbol al vitejiei românești și al unirii între Domn și Țară.

Plină de strălucire s'a așezat acum 41 de ani pe capul primului Rege al României, după războiul de independență și proclamarea Regatului.

Atotputernicul ne-a învrednicit s'o vedem și mai strălucită astăzi, când, în urma grelelor lupte purtate de întreaga suflare românească, ea simbolizează îndeplinirea aceluia mare și sfânt dor secular: Unirea tuturor țărilor locuite de Români.

Dea Domnul ca această coroană împreună cu cea a Scumpei Mele Soții și vrednică tovarășe de muncă și suferință pentru binele oștesc, să încununeze din neam în neam pe iubiiții noștri urmași într-o Românie pururea glorioasă și fericită.

Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa: și unii și pe alții să ne îmbrățișăm, să zicem:

ROMÂNE!

Subscrie la

Imprumutul

Reîntregirii

ROMÂNIEI

în hotarele ei etnice
și istorice

fraților și celor ce ne urăsc pe noi să-i iertăm toate pentru Sfânta Unire.

Așa să fie“!

Istoria va fi recunoscătoare

Măreția faptelor de arme ale trupelor române este scoasă în evidență de comunicatele Marelui Cartier al Fuehrerului, precum și de întreaga presă de pe continent. Nimănui nu scapă importanța faptului, merit să pecetluiească peste veacuri contribuția de jertfe și de sânge pe care armata noastră o aduce pentru distrugerea definitivă a dușmanilor care ne-au cotopt pământul și ne-au robit neamul. Odată răpuși dușmanii dela hotare, vom avea răgazul necesar reorganizării noastre interne și vom încadra munca noastră națională în sistemul impus de economia țării și de interesele noastre generale.

Speranțele anglo-saxonilor au fost spulberate. Pericolul este mare.

Comunicatele de pe front marchează pe câteva zile o activitate neobișnuită. Trupele sovietice, bătute și risipite sunt gonite fără răgaz spre întinșurile Siberiei. În această mișcare uriașă, de pe întinșurile câmpurilor de bătae, se oglindește răspunsul zdrobitor al speranțelor anglo-saxone într'un războiu de poziție care să macine forța armatelor aliate. S'a făcut de o anumită presă, cât și de emisiunile posturilor de radio dușmane, aluzie la timpurile în care au fost îngenunchiate armatele expediției lui Napoleon, dar de această dată istoria nu a mai cunoscut o repetare. În toate cronicile noastre am insistat asupra faptului că mașina de războiu modernă are alte posibilități decât aveau armatele lui Napoleon în 1812, în campania din Rusia. Armatele bolșevice sunt împinse acum de o forță considerabilă spre prăpastie, ele neavând altceva de ales decât predarea sau nimicirea. Trupele germane sunt numai la câteva zeci de km. departe de porțile Moscovei, iar căderea Kremlinului va constitui cel mai sguđuitor spectacol din istoria războiului actual. Acum se știe precis că evacuarea Moscovei s'a transformat

Bubuitarile tunurilor se aud la Moscova

Zadarnic propaganda britanică și sovietică încearcă a ascunde și a diminua iminenta catastrofă ce așteaptă pe bolșevici, căci ultimul comunicat german, ca și celelalte de până acum, redă adevărata situație. Bătălia de nimicire din punga dela *Wiasma* a fost terminată, iar la *Briansk* nimicirea continuă.

În acest sector au fost capturați 500.000 de prizonieri. Numărul lor crește din oră în oră, căci batalioane și chiar regimente întregi se predau. Dela începutul războiului și până acum bolșevicii au pierdut peste 3 milioane de prizonieri. Înaintarea germană efectuată pe toată întinderea frontului este un fapt fără precedent în istoria războaielor. Se poate sublinia faptul că odată cu această înaintare a început un nou capitol al campaniei din răsărit. La începutul campaniei, frontul în care se desfășurau luptele, era cu mult mai lung decât de astăzi care are o întindere de 1200 km. Atunci nu era vorba numai de o singură înaintare efectuată ca acum sincron pe toată lungimea frontului.

La începutul campaniei, trupele aliate au fost nevoite să lupte împotriva unui dușman bine înarmat, la care se mai adăuga situația pozițiilor strategice

Astăzi ca și ieri, vitejia ostașilor noștri mănați în luptă de dreptatea sfântă a neamului ordonă: „Sus inimile“?... dar fără iertare...

Contribuția noastră ca Stat unitar va avea o deosebită însemnătate și pe tărâmul vieții internaționale. Am fost în trecut stâncă de granit, de care s'au izbit furtunile răsăritene, vom fi și de acum înainte păstrătorii ordinii și ai liniștii necesare consolidării ordinii europene. Îndatoririle noastre de mâne vor fi îndeplinite cu aceleași simțăminte de veghetori ai civilizației, iar peste drepturile noastre naționale nu va mai fi întinsă nici o mână hrăpăreață. Libertatea țării și a neamului va fi asigurată peste vreme, iar binefacerile civilizației se vor revărsa din belșug peste plaiurile cotopte de atâtea ori...

Într'o adevărată fugă, că desorganizarea a crescut și străzile acestui mare oraș, de unde a pornit virusul bolșevic acum două decenii, au aspecte înfiorătoare, provocate de grindina bombelor germane. Dictatorul roșu înnebunit de groază și de disperare așteaptă undeva într'un adăpost sfârșitul tragediei pe care el singur a provocat-o. Știrile din ultimele zile anunță că guvernul sovietic a plecat din Moscova, sau în orice caz el este hotărât să părăsească capitala. Corpul diplomatic din Moscova a luat și el măsurile impuse de părăsirea orașului.

Situația frontului din răsărit este recunoscută ca foarte gravă de întreaga presă britanică. „*Sunday Times*“ scrie că atunci când se afirmă că situația este serioasă se spune foarte puțin. Situația este gravă, este chiar foarte gravă. Ziarul subliniază în special tonul alarmant al apelurilor guvernului sovietic. Astfel ziarul rusesc „*Pravda*“ a cerut tuturor popoarelor Uniunii Sovietice să lupte până la ultima picătură de sânge. Ziarul, care este organul partidului comunist, scrie: „*Pericolul este mare*“, adăugând că armata sovietică este din nou încercată.

bine întărite. Acest fapt a determinat pe comandanții diferitelor armate aliate să procedeze la străpungerea frontului și la crearea diferitelor punți și încercuiri cum au fost cele dela *Bialystok*, *Minsk*, *Kiev*, *Uman* și cele de acum din sectorul *Leningradului*, *Odesa*, *Wyasma* și *Briansk*, pe când în situația de astăzi trupele bolșevice nu mai au în retragerea lor nici una din pozițiile fortificate, ele găsindu-se acum în stăpânirea armatelor aliate. Iată pentru ce năruirea sistemului militar și odată cu aceasta și năruirea sistemului politic din Rusia va fi fapt împlinit în câteva zile.

Lupta fără speranțe în care au fost întinse masele de „*cioloveci*“ apare astăzi și mai ridicolă, iar acest capitol al războiului apare cu atât mai murdar cu cât oamenii de afaceri ai războiului englez au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a creea această stare de lucruri, deși știa foarte bine că nu le va aduce nici o reușită. Ziarele germane analizând situația în care se află Anglia, scot în evidență faptul că Marea Britanie se simte profund atinsă de înfrângerile suferite de Stalin, că ea ar vrea să ajute sovietele cu material de război, dar își dă seama că orice ajutor, trimis bolșevicilor slăbește puterea ar-

mată și deci rezistența Imperiului Britanic.

La ministerul de externe al Reichului se consideră că declarațiile lordului Beaverbrook caracterizează cu prisosință agonia bolșevică și că această agonie este scurtată de marșul victorios al trupelor germane.

Privitor la luptele pe care armata română le poartă la Odesa, e bine să precizăm că acest oraș este o adevărată cetate din oțel și beton, creată de bolșevici pentru a uzurpa la timpul potrivit libertatea noastră națională. Cucerirea acestei regiuni înseamnă una din victoriile cele mai mari ale frontului din răsărit.

De altfel avântul trupelor noastre dela Odesa și Marea de Azov a reținut atenția comandamentului german care a scos în evidență priceperea generalului *Dumitrescu* și spiritul de sacrificiu al ostașilor noștri.

Dacă la Sudul frontului situația este astfel precum am descris-o aici, apoi nici în sectorul de Nord trupele bolșevice nu se află într'o situație mai fericită. În sectorul Leningradului armatele mareșalului *Voroșilov* se străduiesc zadarnic să scape din împresurare. Cerul se strânge tot mai mult, iar instalațiile militare sunt supuse unei adevărate grindine de bombe.

Trupele britanice din Iran nu vor avea timp să ajungă în Rusia

„*Associated Press*“, află din Londra, că unele cercuri britanice ar fi propus ca Anglia și Statele Unite să garanteze în comun frontierele sovietice din Extremul Orient împotriva Japoniei, astfel încât Uniunea Sovietelor să-și poată îndrepta spre frontul răsăritian armata ce se află în Extremul Orient. „*Associated Press*“ anunță de asemenea că un expert militar englez ar fi cerut ca trupele britanice aflate actualmente în Iran să fie trimise în Rusia spre a da ajutor bolșevicilor. Se crede însă că aceste trupe nu ar mai putea ajunge la timp. În general, toate cercurile militare britanice sunt de părere că ajutorul anglo-american va sosi prea târziu.

Situația pe alte fronturi

În ultimele zile vedete rapide germane au făcut o incursiune până la malul britanic scufundând 6 vase engleze. Aviația de vânătoare germană a doborât 31 de aparate americane, la care se mai adaugă alte 6 doborâte de apărarea antiaeriană.

În Africa încercările de atac ale Englezilor au fost reinnoite, dar au fost respinse imediat. Avioanele italiene și germane au bombardat cu succes aerodromul dela *Marsa Matruh*, iar aviația engleză a bombardat orașele *Bengazi* și *Tripoli*. În sectorul *Gondar* au fost nimicite câteva detașamente engleze care încercau o incursiune.

Vom avea în curând pace?

Victoriile armatelor aliate din răsărit trezește în rândurile opiniei publice britanice teama unor violente atacuri din partea armatei germane descongestionată de pe frontul de Est. Se încearcă ca această teamă să fie anihilată prin discursuri care dau să se înțeleagă că pacea va fi cerută de Germania. Ori Fuehrerul a constatat în mod definitiv, în ultimul său discurs, că acum va avea loc o lichidare limpede și netă între Germania și Anglia. Despre o pace cerută de Germania nu poate fi vorba, aceasta o va face în curând Anglia, după ce poporul britanic va alunga din fruntea lui pe *D-nii Churchill*, *Eden* și *Comp.*

Redactor responsabil
ION BOZDOG